

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vande binnen vveckende gratie, waer door sy tot de vrijheynt met Godt is ghetrocken gheweest, ende van hare overvloedighe gheleertheynt tot bekeeringhe der sielen. Dat II. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

soo soude haer bewaringe / luttel haer te stade
 ghecomen hebben / ten hadde gheweest dat sy
 oock hadde bewaert geweest dooz den Wader
 der berinhericheyt vooz de lichtveerdicheden
 ende ghebzeken oock inde ionghe iaren / daer
 andere ionghe meyskens mede plochten be-
 smet te worden. Want dien goeder tierensten
 haeren beuinder zijn alleen toe te schynē die
 weldaden die hy haer toegeboeght heeft: den
 welken wy oock dancken vooz haer ende ghe-
 benedijden inder eeuwichheit.

Suyverhz
 vāherten.

Vande binnen vverckende gratie, waer door sy
 tot de vrijheyt met Godt is ghetrocken ghe-
 weest, ende van hare overvloedighe gheleert-
 heyt tot bekeeringhe der sielen.

DAT II. CAPITTEL.

DAer nae alst dien ghelieft heeft die haer
 vooz hem wtberkozen hadde / van dat
 sy ghebozen wert / ende noch bytrans sup-
 ghende inghelept hadde inde slaepcamer van
 het Cloosterlijc leuen / te roepen vā upterlycke
 dinghen binnewaerts / en vande lichamelijc-
 ke oeffeninghe tot de Geestelijcke. So en heeft
 hy niet opgehouden / tot dat hy dooz den trec
 van sijn gratie / met bequame veropenba-
 ringhe het selue in haer verbult heeft. Wāt het
 is gheschiet dooz de verlichtinge vā sijn Gods-
 delijcke gratie / dat de Maghet terwile sy noch
 besigh was met de weerlijcke studien / bemerct
 heeft / dat sy noch verde van Godt was.
 Want sy bouen inaten besigh inde studien /
 tot dier uren toe haer herte niet en hadde ghe-
 reedt ghemaecht out te ontfanghen de Gods-
 lijcke.

Te veel
vveten-
schap der
vveerel-
scher din-
gen belet
de Godde-
lijke ver-
lichtingē
ende ver-
troostin-
ghen.

lycke verlichtinghen / sy heeft daer by verstaent
ende niet sonder lichten des herten ouerlept/
dat sy alsdan haer seluen berooft hadde so van
de vertroostinghe / als vande verlichtinghe
vande Goddelijcke wijsheyt / doen sy te seer ge-
ruchte nam inde wereliche wetenschappen /
ende van dien tijt af werden haer alle lieelijc-
ke ende weerlijcke dinghen als verfmadelijck.
En dat niet te vergeefs: Want de Heere hadde
haer nu gezocht ter plaetsen der vzeughden
ende verheugens: te weten op den bergh Sion/
alwaer sy wtghetrocken hebbende den outwen
mensche / aengedaen hadde den nieuwen / die
naer Godt geschapen is / inde rechtbeerdicheyt
ende heylicheyt des waerhepts. Endaeromme
wetende dat sy int Clooster besloten was / op
dat sy niet min inde deught ende wijsheyt
aenneinen soude / als sy van iaren toenam /
achterlatende Grammaticam, waer van sy nu
verstants genoeg hadde / heeft sy haer bege-
uen tot Theologiam, dat is / ter studiē vande
H. Schifture. Noch sy en heeft niet opgehoudē
haer te beneerstighen om te verstaen alle de
Heylighe Boecken die sy coste becomen. Waer
door sy vercreghen heeft sulcken ouerbloe-
dicheyt ende ghereerschap van sententien
(waer van sy die beste vergadert hadde wt de
H. Schifture / ende Boecken der Doctozen)
dat sy altyt ghereet hadde / ofte sy nu wilde
vermanen / nu straffen / nu troosten / eenighe
plaetse vant out en nieu Testament / die sy seer
bequamelijck verhaelde / ende daer mede be-
vestigde / sulcks als sy wilde segghen. Ofte
als sy dan wilde berispen ofte yemant raden/
soo ghebruyckte sy de getuyghnisse vande H.
Schifture / ende dat soo / datter niet teghen en
viel

hiet te segghen. Sy en coste dan in dien tijt haer niet versaden bande wonderlijcke soetheyt/vande ghedurighe beschouwinghe/ ende onderbindinghe des verborghen lichts / datse hont inde H. Schzifture / die haer nu bouen honich soeter/ ende bouen ozghelen lieffelyker gheworden was. Ende naedemael de liefde haer tot een yder wtstort / begheerde sy een yder van haer blyschap mede deelachtich te maken. Waeromine al wat dese H. Maghet hont inde H. Schzifture en bemerckte swaer te zijn om te verstaen booz de swacke verstanden/dat leyde sy wt met neerstigh poogen. Sy heeft als een dupue bergadert wt de sententien der Doctozen verscheyden graentkens / iae de beste / vande welcke sy tot stichtinghe van veel menschen / veel Boecken ghemaect heeft.

Sy heeft oock ghemaect veel gebeden bouen den honich soet / ende meer andere dingen in gheenen ghemeynen stijl / de welcke gherakende in handen van treffelijcke manen/ dooz hen niet als versmadelyck/ maer seer yghelijck geweerdeert zijn. Want sy en waren niet alleenlycken naer menschelyck vernust gheschreuen:maer oock soo gheconfijt dooz de saluinghe vanden H. Gheest/ dat niemant oock vande bernaemste Godtghelerde die soude hebben moghen versinaden. Dese dingen hoe wel datse by de onghelerde menschen ploghten gheprezen ende toegheschreuen te worden de menschen die daer in vermaert zijn/ inder waerheyt nochtans en moghen sy niemant toegheschreuen worden / als den getier van alle gratien/ die ons geeft niet alleenlyck al watter is/maer oock sy seluen. Maer aen wien

onvvesprekelijcke soetichz int onder loecken vande H. Schzifture.

Sententiē der Doctoren.

Gebeden by S. Geertuyt ghemaect.

De gratis moeten toegheschreuen vordē de gheuer.

wien

Proverb.
31.V.30.

Yver van
de eere
Godts.

Haer neer
sticheyt
in andere
se leeren.

wien dat hy dat doet / ofte behoort te doen / en
 staet ons niet toe boozder te oordeelen : dan
 dat wy weten dat sijn gratie gaer niet en can
 wederhouden / daer sy plaetse vint weerdigh
 om ontfanghen te worden. Waerom naer
 demael de Schryfture sent : Bedrieghelijk is de
 bevallicheyt, ydel is de schoonheyt, een vrou-
 we Godrvreesende die sal gepresen worden: Soo
 en ist hier niet te swijghen / hoe dese Maghet
 haer weerdigh ghemaect heeft / om de gratie
 Godts te ontfanghen. Want sy is gheweest
 een stercken ende vromen pilaer van religie /
 een ghetrouwe hoor-vechster des rechtbeers-
 dicheyts / ende heylicheyts. Sy is alcht
 ontfeken gheweest merden stercksten puer der
 goddelijcker eere : soo dat van haer te recht
 mocht ghesent worden / het ghene wy lesen int
 Boeck Ecclesiast. vanden grooten Priester Si-
 meon / dat hy in sijn leue was het steunsel des
 huys (te weten vande Cloosterlijke Religie)
 ende dat hy in sijnen tijt den Tempel verster-
 te (te weten vande geestelijke deuotie.) Want
 sy door haer leeren en leuen vele menschen tot
 een beter leuen ende tot meerder deuotie
 noodde : waerom dat van haer oec niet qua-
 lijk mach geseyt worden / dat in hare daghen
 de waterputten bloeyden. Want inder waer-
 heyt / ter tijt dat sy leesde en isser niemant ghe-
 bonden geweest / tot de welke de rivieren van
 de heylighe gheleertheit ouerbloediger / vruucht
 baerlijcker / ende crachtiger bloeyden als wt
 haer : want sy hadde ontfanghen vanden Heere
 een discrete tonghe / die een pder aenghenacnt
 was / ende vol vertroostinghe / ende crachtda-
 dicheyt : soo dat sy doorginck tot het binnenste
 der herte toe, het welke vele mensche dicwils
 ghes

ge
de
wa
ho
er
en
een
gac
dat
So
sal
han
sou
bla
lyc
spz
tot
mo
tro
ken
gen
per
dov
son
ma
sy e
me
is n
te n
sali
het
die
der
wer

geproeft hebbende getuygt hebbē/ versekerende dat den H. Geest in haer woonde en sprack/ waer dooz de herten ende de willen van haer hoorders tot goet bekeert werde. Maer hier in en is niet te verwonderen. Want het leuende ende crachtigh woort / niet doozgaende als eenigh woert aenheyde ziden suijsende/ doozgaende tot de scheidinge van ziele ende Geest/ dat in haer woonde/ vrocht alle dese dinghen.

Sommighe vande ydelheyt bekeerende tot de salicheyt/ andere verlichtende tot de kennisse van hem seluen ende van oock Godt / ende sommighe beernhertelijc vertroostende/ andere blakende dooz de Goddelijcke liefde vierighlycker onstekende. Selden coste haer yemant spreken/ hoe wel dat hy hem noch innighlyck tot haer niet hegheuen en hadde / oft hy en moeste bekennen dat hy dooz haer sprake vertroost wert. Men indet nochmans niet dencken/ dat sy hierom oft om die dinghen dier volgen eerst dooz menschelijcke vernuyscheyt overpense/ het gheue sy spreken wilde / oft dat sy dooz kunst ende verstant eerst dichte / gelijck sommighe doen / om yemant wat wijs te maken/ dat was al te verre van haer (hoe wel sy een besondere cracht hadde om de herten der menschen tot verbeteren te leyden.) Maer dat is meer sonder twijfel van haer te ghelouente weten / wat sy sprack oft wat sy dede tot salicheyt der menschen ofte vertroostinge/ D. z.

het selue dooz den H. Geest inghegeuen wort/ die nae ghelegenheyt des tijts / tot sichtiginge der sielen / sulcks als hem ghelieft/ leert ende werckt.

Haer
sprack
troostelijc

Sy heeft
gesprokē
doorden
H. Geest.

Vande

Vande ghetuyghenisse der gratien die haer ghe-
gheuen sijn, ende vanden eesten ghetuyghe
te weren Godt.

HET III. CAPITTEL.

DAnckt den Heere onsen Godt / alle het ge-
ne dat den oinbanck des hemels ofte den
clood des aertrijcks / oft den afgront des zees
begrijpt / laetse hem gheuen onmetelijken / ee-
welijken / ende onderanderlijcken lof / ende
sulcken als wt hem bloeyt / ende wederom tot
hem bloeyt : ende dit booz sijn ouerbloedighe
goedertierentheyt / waer dooz hy stiert tot de
halleyen vā onse ellendicheyt de water-beken
sijnder beinherlicheyt : ende dese maget ghe-
bonden heeft / dese aenghesien heeft / ende ten
lesten dese booz hem wtgelesen heeft / ende om
dat hyse aensien soude om te beinnē / alleen-
lijck dooz sijn eyghen liefde tot haer genoot
is. Dat sy dan vanden Heere wt verkosen is
gheweest ende darsē de Heere tot hem booz hem
getrocken heeft / op dat hy dooz haer / als dooz
een sonderlinghe instrument sijns goedertie-
renthepts verborghentheden de werelt beken
soude maken / wort met ghetuygen bebestight /
ende boornamentlijck dyp / dooz wiens mont
(als de Schrifture betuyght) alle woorz be-
staet.

d'eerste
ghetuyge
van haer
gratie en-
de heylic-
heyt is
Godt.

Eerste ghetuyghe / iae die boornaemste is
Godt selue / die soo hy gunt aen vele te bebin-
den de crachtadicheyt van haer gebeden / als
hy tot haeren oplichtbeel menschen gebeden
verhoort / als hy veel betoerde die dooz haer be-
diensten hem ootmoedelijc aenbidden verlost /
wat doet hy anders als ghetuyghenisse geuen
dat